

A KÁRÓKATONA, MINT A HALAK INTENZÍV PARAZITÁS FERTŐZÖTTségÉNEK OKOZÓJA

Molnár Kálmán és Székely Csaba

MTA Agrártudományi Kutatóközpont, Állatorvos-tudományi Intézet, Budapest

Kivonat

A haltenyésztők körében nem szükséges a kormorán vagy más néven kárókatona okozta károkról beszélni. Azt azonban kevesebben tudják, hogy az elfogyasztott haltömeg mellett ez a madár számos parazitás halbetegségnek is az okozója. Régóta ismert, hogy ez a madár a halak hasüregeiben élő, és esetenként a testsúly harmadát kitevő *Ligula intestinalis* legfőbb okozója, mert egyéb halászmadarakkal ellentétben a nagyobb testű halakat is el tudja fogyasztani. A kormorán azonban több galandféregnek, mételynek és fonálféregnek is a gazdája, melyek lárva-állapotban a halakban élősöködnek, s azokat károsítják. Az alábbiakban a viszonylag jól ismert *Ligula* mellett a balatoni halakban leggyakrabban előforduló, kormoránok által terjesztett három élősöködőt mutatjuk be. Valamennyi cyprinida halfaj, de első sorban a dévérkeszeg belének savóshártyáján megtelepedik az epevezeték közelében a *Paradilepis scolecina* faj metacestodája. Ezt a bélszakaszt a gombostű-fejnyi férgek füzér-szerűen lepik el. Az élősöködők a hashártya gyulladását és a bélágak összenövéseit okozzák. Ennek a lokálisan elhelyezkedő kórokozónak a kártételét jelentősen meghaladják azok a savóshártya egészére kiterjedő gyulladások, melyet a *Contracoecum rudolphi* nevű fonálféreg 1-1,5 cm méretű lárvai okoznak. Ezek a jelentősen megvastagodott savóshártyát átszövik, s a bélfalnak egy újabb rétegét alkotják. Közöttük különböző fejlődő, esetenként a gazdareakció által elölt férgek találhatók. Esetenként a bélfal izomrétegébe is behatolnak. Rendkívül érdekes az a fertőzöttség, amelyet egy Echinostomata métely, a *Paryphostomum radiatum* lárvai okoznak. Ezek kizárólag a pikkelyek középvonal érzőszerveiben telepednek meg, ahol intenzív fertőzést okozhatnak. Valamennyi pontyféle fertőzött lehet, de a bodorkában gyakorlatilag minden pikkely fertőzött. Az élősöködő a fején lévő 27 tüskéről könnyen felismerhető.

A fent ismertetettek mellett a kormorán bizonyítottan még számos, halakat károsító élősöködőnek a gazdája, és további halbetegségek okozója. A közölt adatok alátámasztják azt a tényt, hogy a kárókatona természetes vizeinkben és a halastavakon nem csak mértéktelen halfogyasztásával, hanem több jelentős halparazita végleges gazdjaként is károkat okoz a haltermelésben.

Köszönetnyilvánítás: A vizsgálatokat az OTKA K 100132 pályázat támogatásával végeztük.